

kernes fagforeningstyranni. I stedet for at arbejde smidigt med et lille hold må engelske filmfolk beskæftige, eller i hvert fald betale en horde af teknisk personale, som man ikke aner, hvad man skal stille op med, fordi fagforeningerne kræver det. Men konventionalismen viser sig allerede på manuskriptstadiet. Alle de nye film baserer sig på litterære eller dramatiske succes'er, og ikke på originalmanuskripter. Hertil kan der være mange grunde, men en ikke uvæsentlig er, at kun ved at henvise til en allerede etableret succes kan man sikre sig økonomisk dækning, hvorimod ingen finansier vil løbe risikoen på et originalmanuskript. Og trods alt marcherer engelsk film nu omsider fremad mod kunstnerisk modenhed.

Ikke mindst Reisz' film fører udviklingen videre og indebærer løfterige perspektiver. Den bygger på *Alan Sillitoes* roman, der er udkommet på dansk i dette forår, og forfatteren har selv været med på manuskriptet. Historien er simpel og endnu mere direkte knyttet til en hverdag, som er fælles for millioner end *Braines* og *Osbornes* skildringer, hvori handlingen fortættes til dramatiske konfliktsituationer. Hovedpersonen i „Saturday Night and Sunday Morning“ anbringes aldrig i situationer, som ikke følger helt naturligt af den virkelighed, han lever i. Han er en ung arbejder i en mindre engelsk industriby. Han er velbevaget og fuld af uformuleret åndelig energi. Han keder sig ved det maskinelle rutinearbejde og folder sig ud lørdag aften ved at drikke andre under bordet. Hans vanskeligheder har intet med pubertet at gøre. Sin seksuelle appetit får han dækning for i et forhold til en gift kone, men han er ikke tilfreds med udsigten til blot at få det lidt bedre end forældrene, hvem han betragter som komplet udslukte. Hans kammerat forstår ikke hans indre uro, han er typen, der finder sig tilrette. Da elskerinden skal have et barn, søger de at få det fjernet, men det lykkes ikke. Ægtemanden opdager forholdet, og hans to brødre håndhæver de gamle æresbegreber ved at give den unge elsker en omgang tæk. Han forlader den nu mindre attraktive kvinde. I mellemtiden har han truffet en ung, køn og almindelig pige. De forelsker sig i hinanden og bliver måske gift. Men hun, der drømmer småborgerligt om hjem, mand og børn, skræmmes også lidt af den endnu ikke klart retningsbestemte vrede hos sin ven og søger at tæmme ham med sin blide pigelig sødme. Man aner her den samme milde form for misogyni, kvinden som udtryk for det konventionelle og hæmmende, som man finder repræsenteret i alle de nye engelske film. Da vi forlader hovedpersonen, er det imidlertid tydeligt, at han ikke

lader sig kue. Den sten, han hidstigt kaster ud i det blå, bliver ikke den sidste, og for dem, han senere skal komme til at kaste, vil han finde et mål.

Reisz protesterer med denne film som sine kolleger mod konformiteten og den åndelige død i det moderne industrisamfund, og hans film kommer måske til at virke endnu stærkere, fordi den hele tiden holder sig inden for grænserne af det sandsynlige i en helt almindelig tilværelse. Filmen er fuldkommen enkel og ærlig og har et overbevisende præg af selvfølgelighed. Reisz viser sin modenhed ved aldrig at søge det stilistisk anstrengte. Rytmen, baseret på klog og eftertænk som klipning, er rolig. Den indre spænding skabes inden for de enkelte fuldt gennemspillede scener, ikke ved kontraster. Og miljøerne lever lige så ægte som i de bedste af „Free Cinema“-værkerne. Det engelske industrisamfund og dets indbyggere er aldrig før skildret så umiddelbart levende. Og naturligheden findes i spillet. Allerede i „We Are the Lambeth Boys“ fængsledes man af Reisz' evne til at få de unge mennesker til at åbne sig helt frit for ham. Den samme indfølelse mærker man bag skuespillernes klidløse spil i denne film. Men først og fremmest i samarbejdet med *Albert Finney*, der spiller hovedrollen, er Reisz nået langt. Finney er som type helt rigtig, og helt renset for manerer. Det egocentriske, som ofte begrænser karakterer af denne art, er der ikke spor af. Derimod vitalitet, humor og et overskud af kraft og engagement. Finney gør figuren helt levende, robust, irriterende og drilagtig og bidrager til filmens sunde tone af åndelig aktivitet. „Saturday Night and Sunday Morning“ følger sig smukt ind i rækken af film, der går på opdagelse i den moderne engelske virkelighed, og den vinder nyt land. Reisz har sin egen personlige tone i ensemblet, som man gerne snart ser videreført. At filmen er blevet en god kommerciel succes, vækker forhåbninger om, at han vender tilbage som instruktør, så snart han har afsluttet sit arbejde som producer på den film, hvormed *Lindsay Anderson* omsider gør springet over i spillefilmen. *Ib Monty*.

Noter fra museet . . .

Filmhistorikeren *Arnold Hending* oplyste i anledning af billedet fra filmen „500 Kr. inden Lørdag“ i „Kosmorama 52“, at *Franz Skondrup* i sin tid fortalte, at det var ham og ikke *Carl Alstrup*, der spillede den ventende droskekusk.

I begyndelsen af marts arrangerede museet nogle forevisninger for teaterfolk og teater-

interesserede. Programmet omfattede *Heinz Fischers* komprimerede gengivelse af *Offenbachs* „Hoffmanns eventyr“ på „Komische Oper“ i Berlin i *Walter Felsensteins* berømte iscenesættelse, og *Manfred Wekwertbs* film over *Bert Brechts* „Die Mutter“. Filmen er en fotografisk „recording“ af „Berliner Ensemble“'s opførelse af stykket på „Theater am Schiffbauerdamm“ i Brechts egen iscenesættelse.

Til en *F. W. Murnau*-udstilling i „Akademie der Künste“ i Berlin i marts og april bidrog museet med film, billeder og programmer.

Museet har i den sidste tid erhvervet en del interessante ældre film ved udvekslinger med andre arkiver. Fra *Albert Fidelius Filmarchiv* i Berlin har vi modtaget et lille, men komplet Nordisk melodrama fra 1909 „Barnet som Vælgører“, hvis instruktør er ukendt. Fra samme arkiv er også modtaget *Urban Gads* „Das Mädchen ohne Vaterland“ fra 1912 med *Asta Nielsen*.

En *Asta Nielsen*-film var også med i den første sending fra det sovjetrussiske filmarkiv „Gosfilmofond“ i Moskva, med hvilket det omsider er lykkedes museet at få forbindelse. Den er også fra 1912 og iscenesat af *Urban Gad* og titlen er „Der Totentanz“. Desværre var kopien i en sådan stand, at det kun er muligt at bevare

den ene af de tre spoler. De øvrige film, som vi foreløbig har fået fra Moskva, er *Holger-Madsens* „Guldet og vort Hjerte“ fra 1913 med *Psilander, Carl Alstrup, Thorkild Roose* og *Alma Hinding, August Bloms* „En ensom Kvinde“ fra 1914 med *Betty Nansen* og *Olaf Fønss*, og *Fritz Magnussens* „Lægen“ fra 1917 med *Clara Wieth* og *Olaf Fønss*. Blandt de film, som vi venter at modtage i nærmeste fremtid er foruden *Carl Th. Dreyers* genfundne film, „Elsker hverandre“, *August Bloms* „Balletdanserinden“ med *Asta Nielsen*. Hermed har museet de fire film, som blev de eneste, *Asta Nielsen* indspillede for danske selskaber.

Museets bibliotek har bl. a. anskaffet sig følgende bøger:

Marguerite Duras: Hiroshima mon amour, 1960.

Michelangelo Antonioni: L'Avventura, 1960.

Louis Daquin: Le cinéma notre métier, 1960.

Pierre Lherminier: L'Art du Cinéma, 1960.

Luigi Chiarini: Panorama del cinema contemporaneo, 1957.

Ezra Goodman: The Fifty Year Decline and Fall of Hollywood, 1961.

Parker Tyler: The Three Faces of the Film, 1960.

Bertolt Brecht: Brechts Dreigroschenbuch, 1960.

Cinéma Suedois

Jean Béranger: La grande aventure du cinéma suédois. Le Terrain Vague. Paris 1960.

Den franske filminstruktør og filmskribent *Jean Béranger* er ikke ganske ukendt her i landet. Vi kender ham både fra den praktiske og den teoretiske side. I Filmmuseets forevisningsrække har man kunnet se hans charmerende kortfilm „Mic-Mac“ fra 1950 om den franske pantomimiker *Marcel Marceau*, og til „Kosmorama“ (numrene 30 og 31) har han skrevet en solid og

oplysende artikel om moderne fransk kortfilm. I sit hjemland er han først og fremmest kendt som *Ingmar Bergman*-eksperten. Utallige er de artikler, han i tidsskrifterne „Cinéma“ og „Cahiers du Cinéma“ har skrevet om denne svenske instruktør, og i 1959 udsendte Béranger den første monografi om Bergman.

Studiet af Bergman har ført Béranger ind på studiet af svensk film som et hele, og et resultat af denne interesse er den nys udkomne bog: „La grande aventure du cinéma suédois“, en filmhistorie, der behandler svensk film fra den tidligste begyndelse til vore dage.

Der er adskillige nyttige oplysninger at hente i denne filmhistorie. Således må man fremhæve de mange filmografier over svenske filmfolk, instruktører såvel som skuespillere og de mange udførlige handlingsreferater af svenske film. Béranger har en let og flydende stil og forstår at gøre sit stof levende for enhver, der interesserer sig blot en smule for filmhistorie. *Mauritz Stillers* flimrende person giver han for eks. et godt indtryk af med dennes blanding af dandy-optræden og jernhård kunstnerisk disciplin.